

QASHQADARYO VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

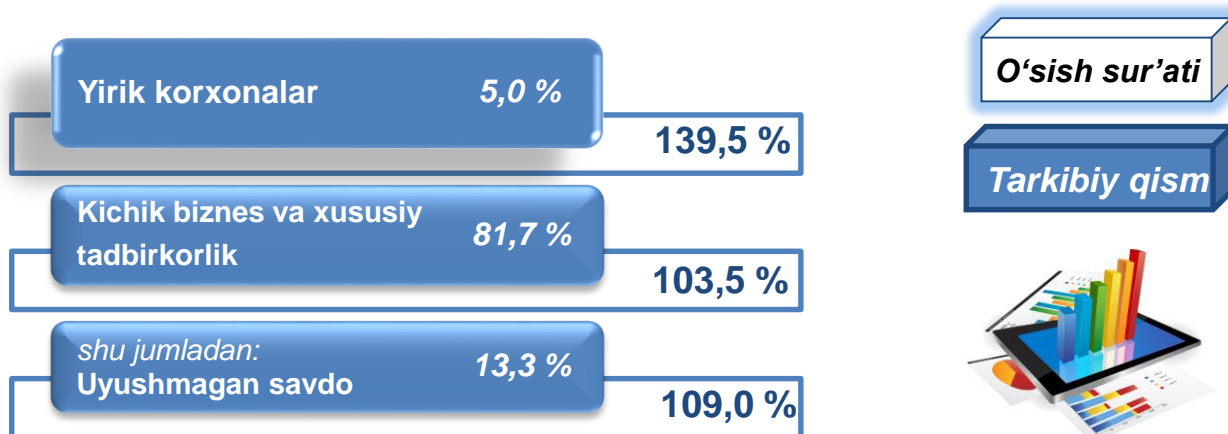
*Dastlabki ma'lumot
2023- yil yanvar-sentabr oylari*

CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI

Statistik ma'lumotlar jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistika ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Jumladan, ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalarini sa-vdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan. 2023- yil 1- oktabr holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalar soni 7692 tani tashkil etib, 2022- yil 1-oktabrga nisbatan 1155 taga kamaygan (86,9 % ni tashkil etdi). Shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 18 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 7674 tani tashkil qildi. Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATTlar va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlar asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan.

Chakana savdo aylanmasining asosiy ko'rsatkichlari

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2023-yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi **13509,8** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022-yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **105,6 %** ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarning tovar aylanmasi **674,5** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **139,5 %**), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi **11032,0** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **103,5 %**), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi **1803,3** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati **109,0 %**) tashkil etdi.

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI

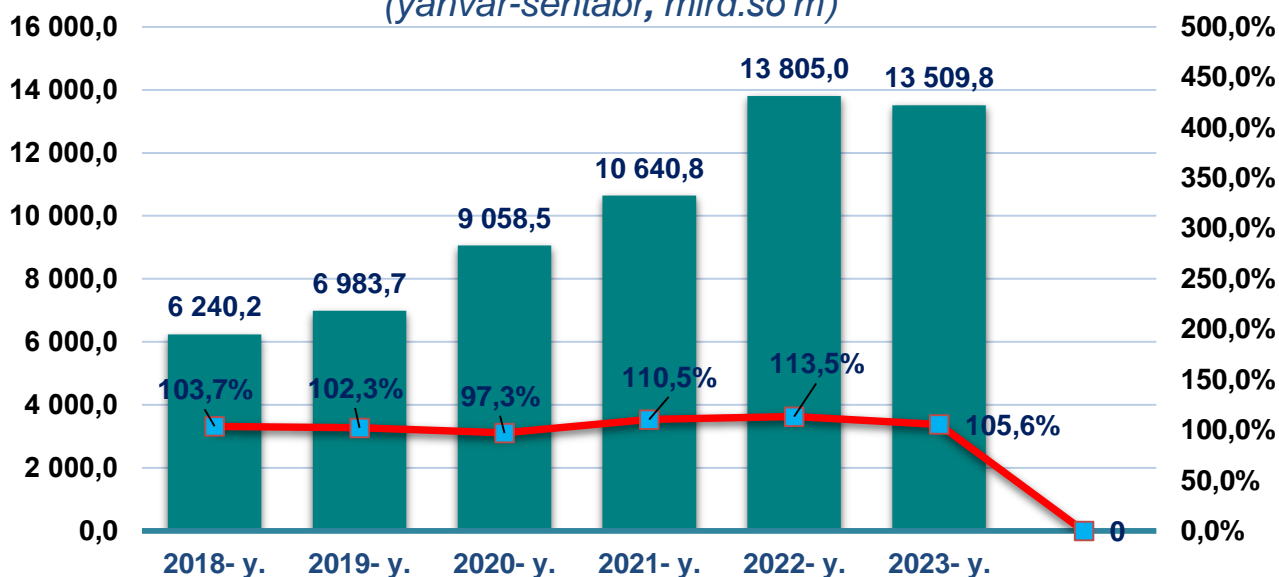
	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda	Yirik korxonalar mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda	Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik, mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda
Viloyat bo'yicha	13 509,8	105,6	674,5	139,5	11 032,0	103,5
<i>shaharlar:</i>						
Qarshi	2 957,3	104,1	353,8	150,0	2 467,3	99,2
Shahrisabz	1 238,7	104,3	20,5	70,6	1 171,7	99,2
<i>tumanlar:</i>						
G'uzor	529,3	105,9	11,1	148,8	418,5	104,4
Dehqonobod	517,8	102,2	4,5	87,5	458,1	102,0
Qamashi	843,6	104,2	10,9	99,8	703,9	103,5
Qarshi	437,3	104,2	10,0	56,3	394,9	105,4
Koson	1 367,7	108,7	68,2	184,3	1 238,7	106,0
Kitob	857,1	106,1	11,7	42,9	719,2	108,2
Mirishkor	467,8	106,1	4,3	94,1	450,7	106,1
Muborak	419,8	106,0	38,5	136,0	300,8	102,5
Nishon	471,9	102,3	5,0	83,3	373,5	101,2
Kasbi	623,2	106,5	23,8	3,6 m.	548,3	103,1
Ko'kdala	339,8	106,0	13,7	-	232,5	101,7
Chiroqchi	1 284,1	108,4	38,4	90,7	610,7	108,8
Shahrisabz	495,4	111,1	50,6	3,4 m.	388,8	103,0
Yakkabog'	659,0	104,2	9,6	92,7	554,5	104,0

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida 2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan viloyatning Shahrisabz (**111,1 %**), Koson (**108,7 %**), Chiroqchi (**108,4 %**), Kasbi (**106,5 %**), Kitob (**106,1 %**) va Mirishkor (**106,1 %**) tumanlarida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi.

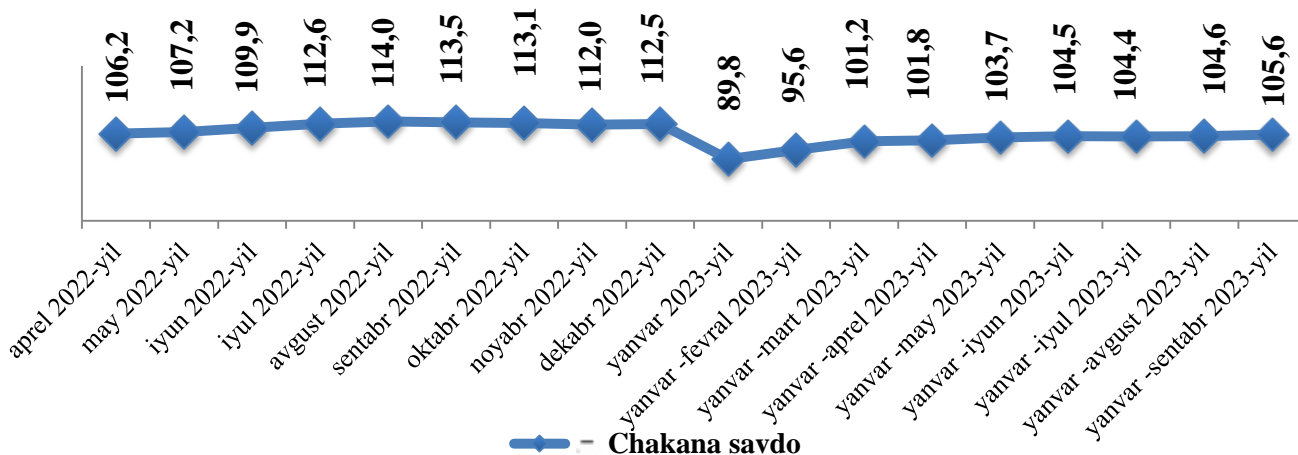
YILLAR KESIMIDA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI HAJMI

Chakana savdo tovar aylanmasi dinamikasi (yanvar-sentabr, mlrd.so‘m)

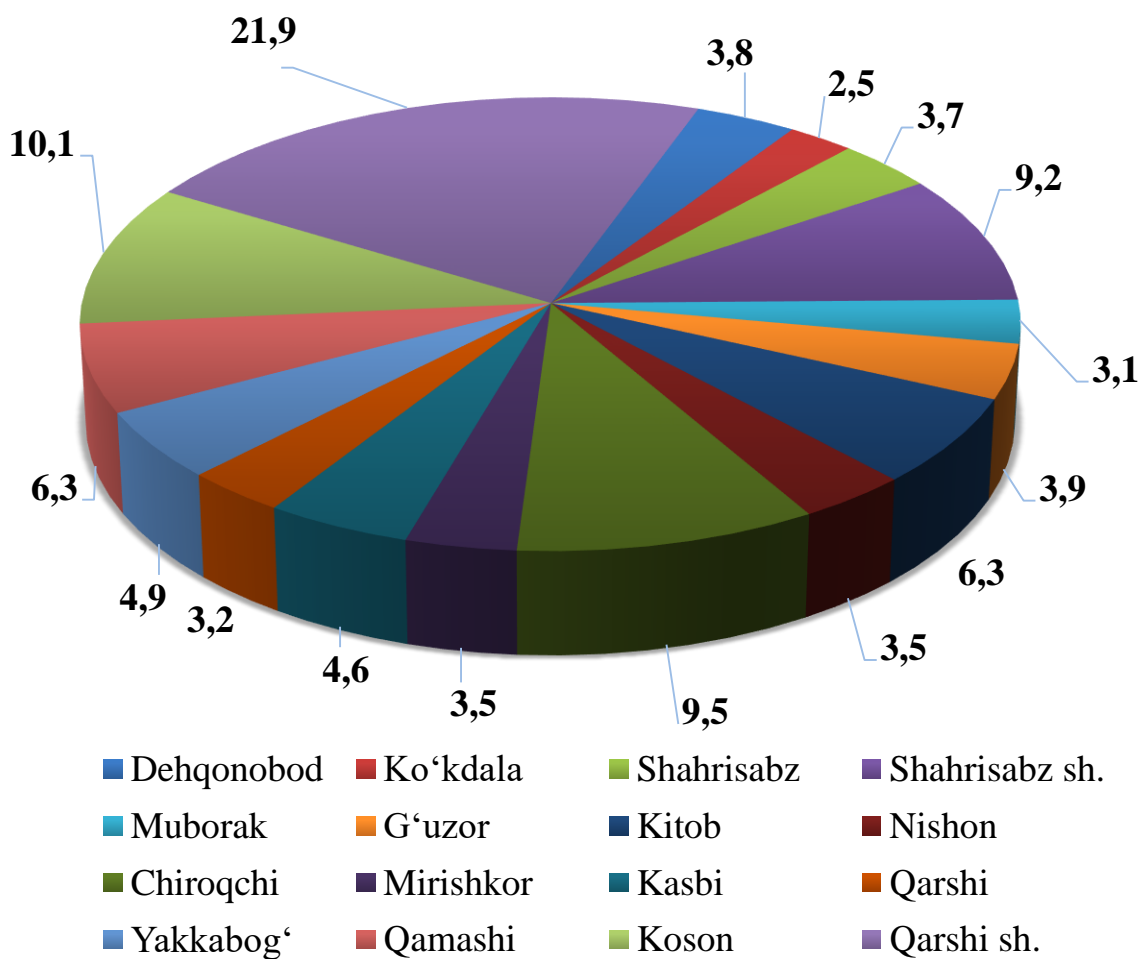
So‘nggi **6 yillikda** chakana savdo tovar aylanmasining o‘shish sur‘atlarining eng past ko‘rsatkichi 2020- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2019- yilning mos davriga nisbatan **97,3 %** ni yoki **9058,5 mlrd. so‘mni** tashkil qildi.

Chakana savdo tovar aylanmasi o‘shish sur‘ati oylar kesimida (foizda) (2023- yil yanvar-sentabr oylari)

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida o‘shish sur‘ati **105,6 %** ni tashkil qildi.

Hududlar kesimida chakana savdo tovar aylanmasi ulushi (foizda)

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni, Qarshi shahri **21,9 %** bilan **2957,3** mlrd. so'mni tashkil etdi.

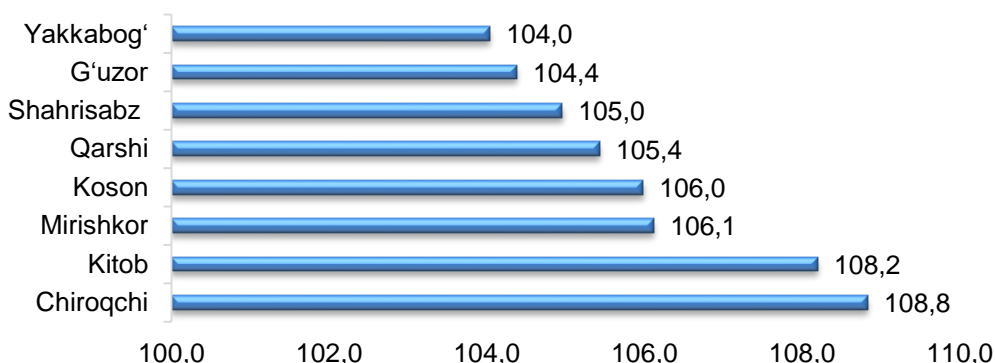
Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulush esa, Ko'kdala tumani **2,5 %** bilan **339,8** mlrd. so'mni tashkil etdi.

Viloyatimiz chakana savdo tovar aylanmasida barcha hududlarda o'sish kuzatildi.

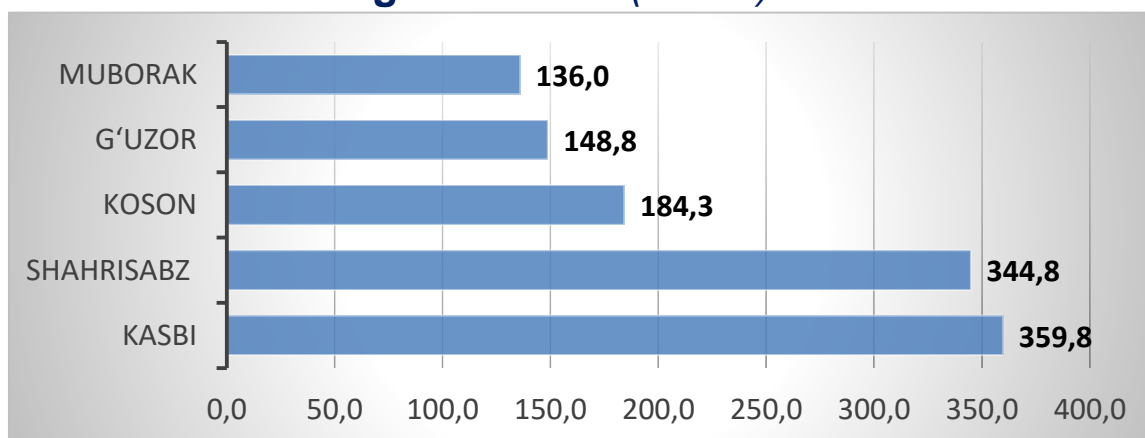
CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI TARKIBI

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi statistik hisob-kitoblarga ko'ra, **11032,0** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022-yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **103,5** %ga ko'paydi. Viloyat miqiyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi **81,7** % ni tashkil etdi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atga ega hududlar (foizda)

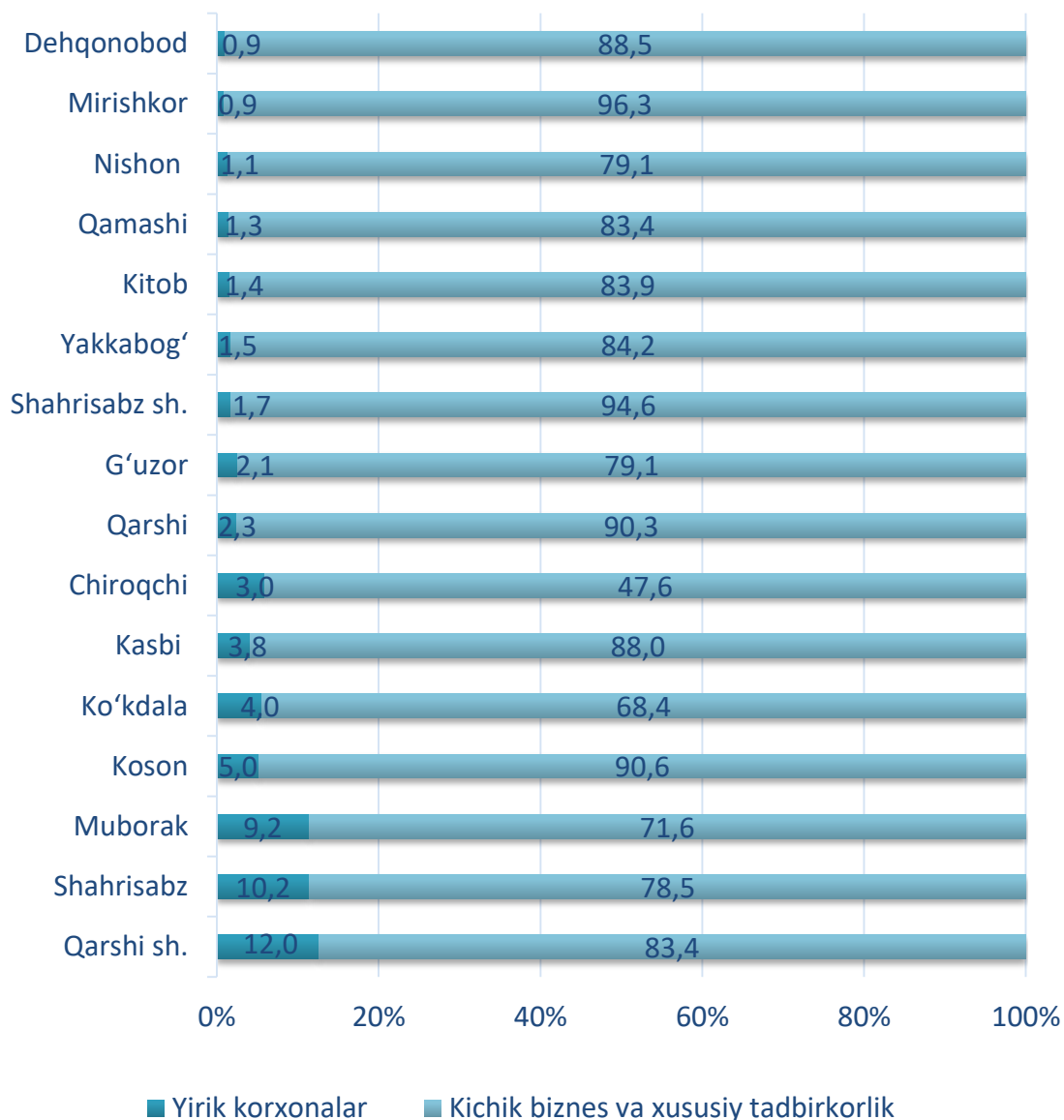

Yirik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi, 2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **39,5** % ga ko'paydi va **674,5** mlrd. so'mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining **5,0** % ulushiga to'g'ri keldi.

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, (foizda)

Tahliliy natijalarga koʻra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi boʻyicha Mirishkor (**96,3 %**) Shahrisabz shahar (**94,6 %**), Koson (**90,6 %**), yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining ulushi **5,0 %** ni tashkil etib, eng katta ulush Qarshi shahri (**12,0 %**), Shahrisabz (**10,2 %**), Muborak (**9,2 %**), Koson (**5,0 %**) tumanlarida kuzatildi.

AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI

Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, ming so'm	O'sish sur'ati, foizda
Viloyat bo'yicha	3 847,9	103,3
<i>shaharlar:</i>		
Qarshi	10 152,0	101,9
Shahrisabz	8 507,9	102,8
<i>tumanlar:</i>		
G'uzor	2 414,9	103,4
Dehqonobod	3 287,5	100,2
Qamashi	2 917,1	101,9
Qarshi	1 631,8	101,7
Koson	4 449,1	106,1
Kitob	3 079,7	104,1
Mirishkor	3 660,4	103,8
Muborak	4 543,4	104,3
Nishon	2 874,2	100,0
Kasbi	2 966,4	104,2
Ko'kdala	1 834,7	102,4
Chiroqchi	4 873,1	105,8
Shahrisabz	2 130,8	109,3
Yakkabog'	2 363,6	102,1

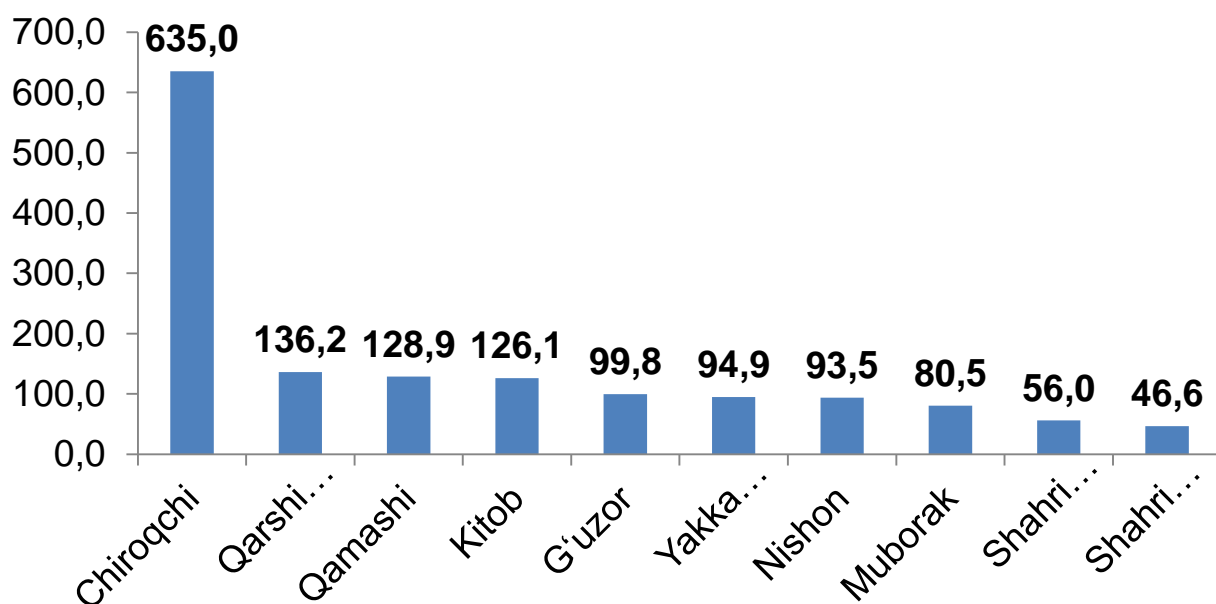
2023- yilning yanvar-sentabr oylari holatiga o'rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi **3847,9** ming so'mni (2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **103,3** %) tashkil etdi.

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda, eng yuqori hajm Qarshi shahri (**10152,0** ming so'm), Shahrisabz shahri (**8507,9** ming so'm) va Chiroqchi tumani (**4873,1** ming so'm) hissasiga to'g'ri keldi.

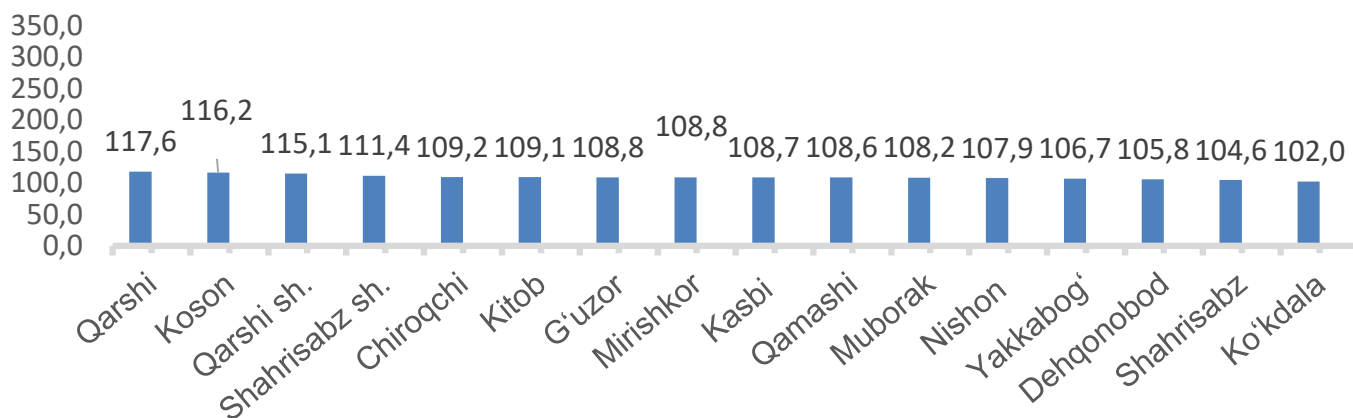

Viloyat bo'yicha 2023- yilning yanvar-sentabr oylarida uyushmagan savdo tovar aylanmasi **1803,3** mlrd. so'mni tashkil etib, 2022- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan **109,0** % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma'lumotlariga asosan, dehqon bozorlarda savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo'jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi **919,2** mlrd. so'mni (**127,8** %), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi **884,1** mlrd. so'mni tashkil etdi (**113,9** %).

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasida yuqori hajmli hududlar (mlrd. so'm)

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o'sish sur'ati, (foizda)

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvi o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi **919,2** mlrd. so'mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm, yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosiga (**511,2** mlrd.so'm) to'g'ri keldi.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlari		mlrd. so'm
	Yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari	511,2
	Non va non mahsulotlari	153,2
	Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)	40,2
	Tovuq go'shti	64,2
	Qurilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari (yong'oq, bodom, pista va boshqalar)	24,3
	Sut va sut mahsulotlari (pishloq,brinza va boshqalar)	24,5
	Tuxum	21,7
	Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – hashak	9,2
	Ziravorlar	48,0
	Tuzlamalar	18,8
	Gullar, o'simlik va nihol ko'chatlari (manzarali va qishloq xo'jaligi)	3,9
	Nooziq-ovqat tovarlari	-

UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI: CHORVA (PARRANDA) BOZORLARI, mlrd so‘m

2023- yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuv o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi **884,1** mlrd. so‘mni tashkil etdi. Bunda har xil yoshdagi qoramollar savdosi **605,6** mlrd.so‘m, qo‘y va echkilar – **236,3** mlrd. so‘mni, otlar – **37,1** mlrd. so‘mni, parrandalar – **5,1** mlrd. so‘mni tashkil qildi.

Chorva mollari (parrandalar)		mlrd. so‘m
	2 yoshdan katta bo‘lgan qoramollar	389,1
	1 yoshdan 2 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar	168,0
	1 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar	48,5
	Qo‘ylar	136,5
	Otlar	37,1
	Echkilar	99,8
	Kurka, o‘rdak, g‘oz	3,1
	Tovuqlar	2,0
	Quyونlar	-
	Qushlar	-

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI

2023- yil 1- oktabr holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalarini soni 1487 tani tashkil etib, 2022- yil 1- oktabr holatiga nisbatan 295 taga kamaygan va o'sish sur'ati 83,4 % tashkil etgan. Shundan, faoliyat ko'rsatayotgan kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 1486 tani tashkil qildi.

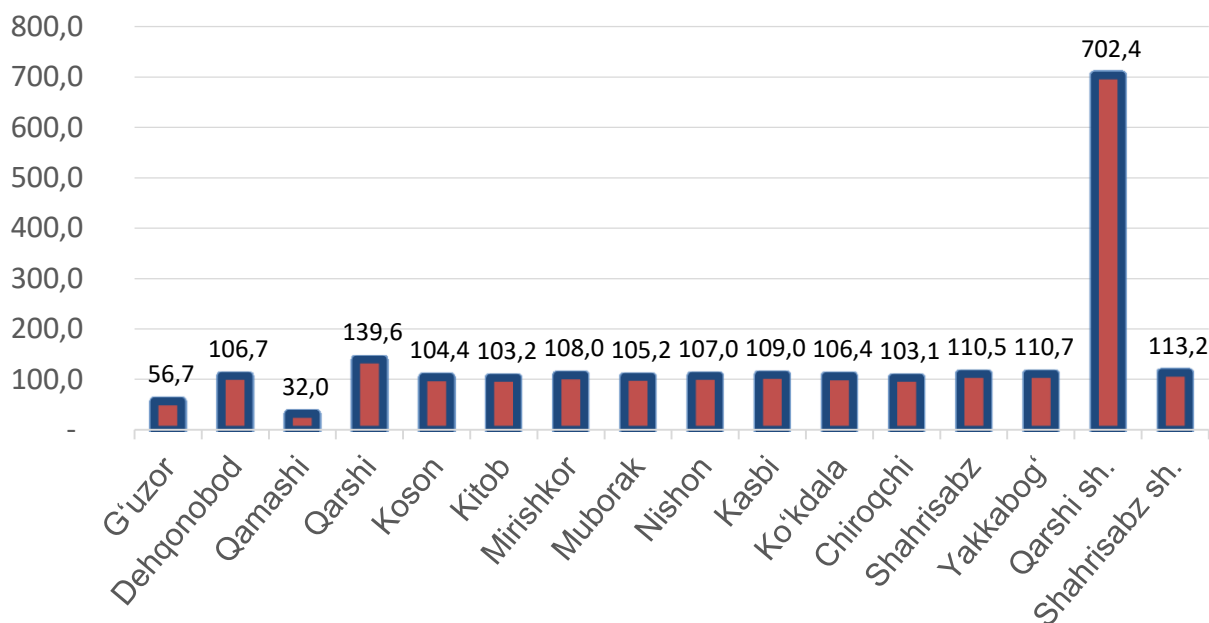
2023- yilning yanvar-sentabr oylarida chakana tovar aylanmasi tarkibida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasining ulushi **2,7 %** ni tashkil etib, **368,4** mlrd. so'mga yetdi. 2022- yilning mos davriga nisbatan **105,1 %** ga ko'paydi. Bunda savdo aylanmasining **96,9 %** ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda	Yirik korxonalar mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda	Kichik biznes va mikrofirmalar, mlrd. so'm	2022- yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan, foizda
Viloyat bo'yicha	368,5	105,1	11,4	60,2	357,1	119,3
<i>shaharlar:</i>						
Qarshi	151,0	104,7	10,4	58,0	140,6	123,3
Shahrisabz	43,5	105,5	-	-	43,5	116,9
<i>tumanlar:</i>						
G'uzor	29,7	103,9	1,0	95,9	28,7	115,5
Dehqonobod	4,6	100,9	-	-	4,6	111,9
Qamashi	5,2	105,7	-	-	5,2	117,1
Qarshi	13,8	101,5	-	-	13,8	112,4
Koson	10,2	104,3	-	-	10,2	115,5
Kitob	22,4	108,0	-	-	22,4	119,7
Mirishkor	3,1	97,3	-	-	3,1	107,8
Muborak	21,9	100,7	-	-	21,9	111,6
Nishon	5,7	104,9	-	-	5,7	116,2
Kasbi	4,9	107,2	-	-	4,9	118,8
Ko'kdala	4,4	-	-	-	4,4	-
Chiroqchi	22,8	100,0	-	-	22,8	110,8
Shahrisabz	3,8	108,6	-	-	3,8	120,4
Yakkabog'	21,5	99,0	-	-	21,5	109,7

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

2023- yil 1- avgust holatiga avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (IFUT-2 45- bo'lim 45.2 va 45.40.3 kodlaridan tashqari – motorli transport vositalari va mototsikllarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish) **2285,7** mlrd. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan **111,2** % o'sish sur'ati kuzatildi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi **1078,7** mlrd. so'm (o'sish sur'ati **62,0** %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyetklari savdo hajmi **1207,0** mlrd. so'mni (o'sish sur'ati – **384,2** %) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi o'sish sur'ati, foizda

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

Hududlar kesimida ma'lumot

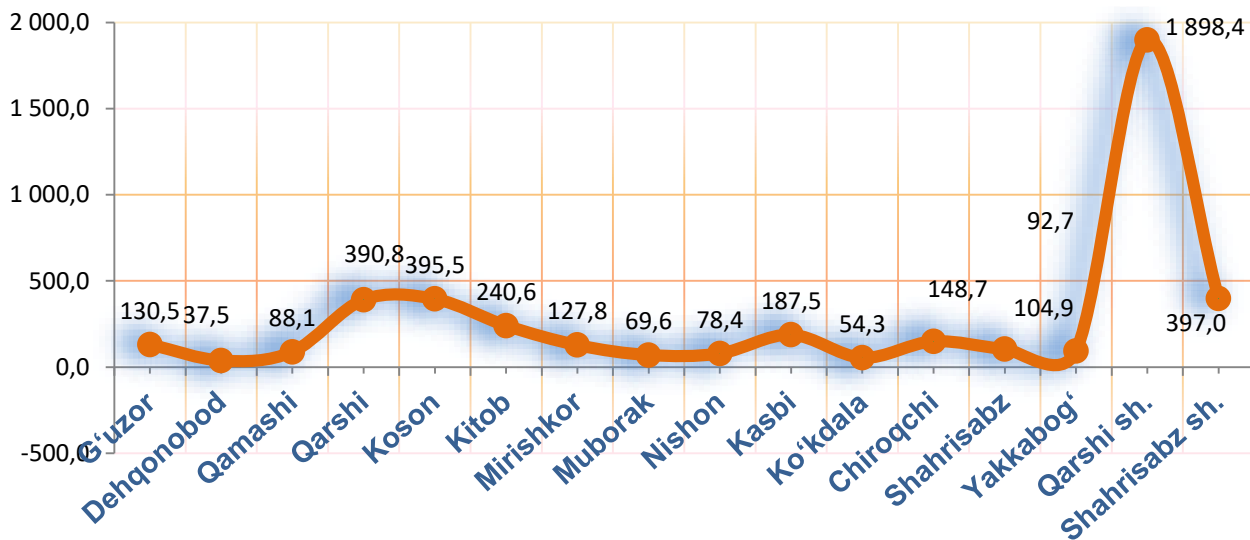
	Hajm, mlrd. so'm	Ulushi, Foizda
Viloyat bo'yicha	2 285,6	100,0
<i>shaharlar:</i>		
Qarshi	2 080,6	91,0
Shahrisabz	6,6	0,3
<i>tumanlar:</i>		
G'uzor	2,0	0,1
Dehqonobod	3,1	0,1
Qamashi	0,8	0,1
Qarshi	119,6	5,2
Koson	6,4	0,3
Kitob	15,0	0,6
Mirishkor	5,1	0,2
Muborak	4,0	0,2
Nishon	4,8	0,2
Kasbi	0,9	0,1
Ko'kdala	1,4	0,1
Chiroqchi	19,7	0,9
Shahrisabz	0,5	-
Yakkabog'	15,1	0,6

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Qarshi shahri (**2080,6** mlrd. so'm), Qarshi (**119,6** mlrd. so'm) va Chiroqchi (**19,7** mlrd. so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

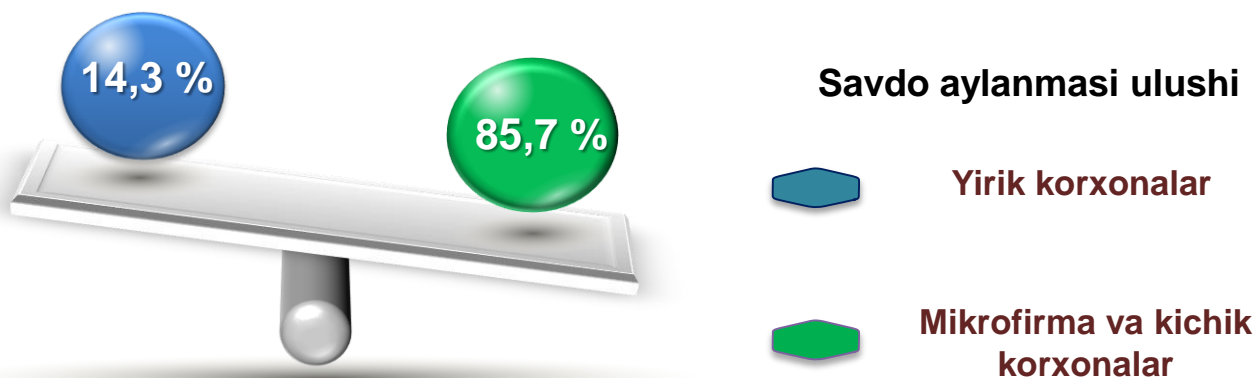

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o‘z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o‘zgartirmagan holda jo‘natilgan tovarlarning qiymati, ushbu tovarlar uchun haq to‘lanadigan yoki to‘lanmaganligidan qat’iy nazar.

Hududlar kesimida ulgurji savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so‘mda

Viloyat bo‘yicha 2023- yilning yanvar-sentabr oylarida ulgurji savdo tovar aylanmasi **4442,5** mlrd. so‘mni tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **106,2 %** ga ko‘paydi.

Kichik biznes subyektlarining ulgurji savdo aylanmasidagi ulushi statistik hisoblarga qaraganda **3808,1** mlrd. so‘mni tashkil qilib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **109,4 %** ga to‘g‘ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi **85,7 %** ni tashkil qildi.

ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK KORXONALAR

Ulgurji savdo tovar aylanmasida eng yuqori o'sish sur'atlariga ega yirik korxonalar Kasbi tumani (**164,5 %**) da kuzatildi.

2023- yil 1- oktabr holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalari soni **2316** tani tashkil etib, 2022- yil 1- oktabr holatiga nisbatan **69** taga kamaygan, yoki **97,1 %** tashkil etgan. Shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni **15** tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni **2301** tani tashkil qildi.

	Jami mlrd. so'm	2022- yil yanvar- sentabr oylariga nisbatan, foizda	Yirik korxonalar mlrd. so'm	2022- yil yanvar- sentabr oylariga nisbatan, foizda	Kichik biznes va mikrofirma- lar, mlrd. so'm	2022- yil yanvar- sentabr oylariga nisbatan, foizda
Viloyat bo'yicha	4 442,5	106,2	634,4	90,5	3808,1	109,4
<i>shaharlar:</i>						
Qarshi	1 898,4	109,8	305,3	100,8	1593,1	111,7
Shahrisabz	397,0	112,5	-	-	397,0	112,5
<i>tumanlar:</i>						
G'uzor	130,5	107,9	-	-	130,5	107,9
Dehqonobod	37,5	101,5	-	-	37,5	101,5
Qamashi	88,1	102,4	-	-	88,1	102,5
Qarshi	390,8	110,3	96,9	128,6	293,9	105,4
Koson	395,5	88,4	67,4	48,4	328,1	106,5
Kitob	240,6	105,9	-	-	240,6	105,9
Mirishkor	127,8	90,3	-	-	127,8	109,8
Muborak	69,6	97,5	3,6	42,3	66,0	104,8
Nishon	78,4	103,3	-	-	78,4	103,3
Kasbi	187,5	153,2	160,7	164,5	26,8	108,4
Ko'kdala	54,4	101,5	-	-	54,4	101,5
Chiroqchi	148,8	82,1	-	-	148,8	115,1
Shahrisabz	104,9	108,5	0,5	-	104,4	107,9
Yakkabog'	92,7	109,2	-	-	92,7	109,2

**Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi
Tel. (75) 221-44-28**